

століття.

Альтернативна енергетика До неї відносяться малі ГЕС на невеликих річках, сонячні (СЕС) і вітрові електростанції (ВЕС), а також електростанції, що працюють на біогазі, який виділяється з відходів життєдіяльності тварин і птахів, і біомасі, яка виробляється з відходів деревини та рослин. На сьогодні найбільшою в Україні генерацією в цьому сегменті є Ботієвська вітрова електростанція проектною потужністю 200 МВт.

Основні проблемами розвитку енергетичного ринку в Україні є: дефіцит енергоресурсів; значна зношеність станцій і устаткування; високий рівень забруднення навколишнього середовища, яке викликано експлуатацією теплових електростанцій країни.

Відповідно до прийнятої «Енергетичної стратегії України» до 2035 року, першочерговими заходами для країни є такі [3]: зниження енергомісткості української промисловості; оновлення основних фондів енергетичного комплексу;

поліпшення екологічної чистоти роботи всіх електростанцій; підвищення енергетичної незалежності держави.

цілому країна має всі необхідні умови для повноцінного та ефективного функціонування ринку енергетики. Одним із найважливіших завдань є модернізація магістральних і розподільних електричних мереж, що дозволить істотно знизити втрати електроенергії при її транспортуванні та перетворенні. Пріоритетним вважається розвиток атомної та альтернативних видів енергії.

Список використаних джерел:

Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Дослідження ринку електроенергії в Україні: реалії та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://publicaudit.com.ua/news/skilki-koshtuye-vlada-narodu-shhotizhnevij-analitichnij-oglyad76/>

Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80>

УДК 330.8:336.1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

О. І. Ткачик

Науковий керівник: к.е.н., доцент І. І. Вербіцька

*Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету*

На сучасному етапі розвитку економічної системи як вітчизняні, так і зарубіжні науковці приділяють багато уваги дослідженню поняття «Державний

бюджет». Неузгодженості в трактуванні Державного бюджету як складної економічної категорії є одним з невирішених питань сьогодення.

Дослідженню теоретичних засад сутності Державного бюджету присвячені наукові праці багатьох українських вчених, зокрема М. П. Кучерявенка [6] та ін. Серед зарубіжних науковців цю проблему вивчали такі економісти, як С. І. Іловайській [3], Ф. Ф. Сиромолотов [5], Л. Штейн [8]. Незважаючи на це, теоретичні аспекти вивчення Державного бюджету розкрито не повною мірою, а отже, потрібно провести додаткові наукові пошуки.

На нашу думку, щоб краще зрозуміти сутність поняття «Державний бюджет» необхідно почати з дослідження і уточнення цього терміну. Питання сутності Державного бюджету як об'єкту наукового дослідження набуває все більшої актуальності, тому глибинний теоретичний аналіз наукових підходів до визначення змісту Державний бюджет є однією з провідних задач реформування української економіки. На сучасному етапі розвитку економічної системи України дуже важливим є питання щодо правильного формулювання сутності «Державний бюджет».

Початковим моментом дослідження має бути термінологічний аналіз та поглиблене теоретичне осмислення, з'ясування та вивчення сутності Державного бюджету як базової економічної категорії.

сучасних літературних джерелах бачимо спроби окремих авторів наводити визначення Державного бюджету як матеріальну сутність [3; 5], як закон [8], як економічні відносини [2], як правову категорію [4; 6; 7].

С. І. Іловайський у своїй роботі зазначає: «Державний бюджет – загальне можливе обчислення майбутніх витрат й очікуваних для покриття їх доходів держави з підведеним балансом, для певного майбутнього періоду часу, що має назву фінансового або бюджетного року» [3, с. 140].

З точки зору Ф. Ф. Сиромолотова «Державний бюджет – це зведення доходів і витрат господарства або операцій; необхідно, щоб витрата не була більше приходу, щоб вони дорівнювали один одному» [5, с. 3]. Як впливає із вищенаведених визначень, вчені, визначають поняття «Державний бюджет», виходячи з його матеріальної сутності.

праці Л. Штейна вказується на те, що: «Державний бюджет – це закон про господарство держави, при цьому він уточнює, що це не той закон, який взагалі визначає господарські відносини державних фінансів, а той, який формально зводить до купи державні доходи зі всіма необхідними державними видатками, за своїм змістом представляє у грошових величинах залежність усіх видатків, що і робить його предметом ведення законодавчої влади і, нарешті, через санкцію голови держави законом державного господарства [8]. Як впливає із вищенаведеного визначення, вчений, наводить поняття «Державний бюджет», виходячи з його правової сутності.

праці Є. О. Алісова [1, с. 70] робиться акцент на соціально-економічній характеристиці сутності Державного бюджету. Автор наполягає на тому, що Державний бюджет є вагомим засобом розподілу й перерозподілу грошових

коштів між сферами виробничого й невиробничого призначення. Контрольна й розподільча функції фінансів знаходять відображення у бюджетних відносинах.

Розглянемо наукові роботи тих авторів, які наводять визначення Державного бюджету як правової категорії [4; 6; 7]. З точки зору О. Г. Пауля «Державний бюджет має розглядатися, як фінансовий план з розбивкою за усіма рівнями бюджетної класифікації» [4, с. 131].

точки зору М. П. Кучерявенко «Державний бюджет як правова категорія становить правовий акт, основний фінансовий план створення, розподілу й використання централізованого грошового фонду держави або територіальної громади» [6, с. 98]. У цьому визначенні у сфері бюджетних відносин суттєвою умовою забезпечення законності є затвердження Державного бюджету у формі нормативно-правового акту.

погляду О. І. Худякова, «Державний бюджет як правова категорія – це фінансово правовий акт, за допомогою якого затверджується фінансовий план формування та розподілу державного грошового фонду, що створюється на державному та місцевому рівнях та призначений для фінансування загальнодержавних завдань і функцій» [7, с. 10].

Розглянемо наукові роботи тих авторів, які наводять визначення Державного бюджету через економічні відносини. Такий автор як В. В. Бесчеревних, вважає, що: «Державний бюджет – це система економічних відносин, пов'язаних зі збиранням та використанням державного централізованого фонду грошових коштів. При цьому науковець наголошує, що кожна економічна категорія зумовлена певними об'єктивними економічними відносинами і процесами, відображає реальні суспільні відносини, тож, як із цього випливає, сутність будь-якої економічної категорії виявляється у її суспільному, а не матеріальному боці» [2, с. 6].

Певні економічні відносини, з нашої точки зору, відображають сутність та економічну природу Державного бюджету. Суб'єктами цих відносин виступають населення держави, організації та підприємства усіх форм власності, держава.

Огляд вищезазначеного дає підставу стверджувати, що правильний науковий підхід до розуміння природи Державного бюджету на сучасному етапі має зводитися до сприйняття його сутності як економічної категорії, без якої неможливе функціонування держави взагалі та економічної системи зокрема.

Проведений аналіз дослідження економічної категорії Державний бюджет і зауваження, які при цьому виникли дають підстави навести власне визначення. На наш погляд, Державний бюджет – це система економічних відносин, пов'язаних із збиранням та використанням грошовий коштів держави або об'єднаних територіальних громад та призначений для фінансування загальнодержавних потреб країни. На відміну від існуючих понять, які мають більш загальне трактування, цей термін конкретизує призначення зібраних грошовий коштів держави або об'єднаних територіальних громад.

Проведене дослідження дало змогу зробити такий висновок, що Державний бюджет має зводитися до сприйняття його сутності як економічної категорії, без якої неможливе функціонування держави взагалі та економічної системи зокрема.

Перспективи наших подальших наукових пошуків будуть спрямовані на вивчення напрямів збалансування Державного бюджету, оскільки вони є визначальним чинником економічного зростання країни загалом.

Список використаних джерел:

- Алисов Е. А. Финансовое право : учеб. пособие / Е. А. Алисов. – Харьков : Эспада. – 1999. – С. 70.
2. Бесчеревных В. В. Развитие советского бюджетного права / В. В. Бесчеревных. – Москва : Изд-во Моск. ун-та. – 1960. – С. 6.
- Иловайский С. И. Учебник финансового права / С. И. Иловайский. – Санкт Петербург. – 1912. – С. 140.
- Пауль А. Г. Доходы бюджетов (бюджетно-правовое исследование) / А. Г. Пауль; под ред. М. В. Карасевой. – Москва : Инфотропик Медиа. – 2012. – С. 131.
5. Сыромолотов Ф. Ф. Что такое государственный бюджет? / Ф. Ф. Сыромолотов. – Москва. – 1923. – С. 3.
- Фінансове право України : підруч. / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, І. Є. Криницький; за ред. М. П. Кучерявенка. – Київ : Юрінком Інтер. – 2004. – С. 98.
- Худяков А. И. Финансовое право Республики Казахстан: Особенная часть : учеб. / А. И. Худяков. – Алматы : НОРМА-К. – 2002. – С. 10.
- Stien L. Lehrbuch der Finanzwissenschaft / L. Stien. – Leipzig, 1885.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ

О. І. Угоднікова, В. В. Черняк

*Харківський національний університет міського господарства
ім. О. М. Бекетова*

Міжнародний туризм відіграє все більш помітну роль у світовій економіці. Початок нового тисячоліття було відзначено не тільки підйомом міжнародного туристського руху, але і появою нових тенденцій у розвитку даної галузі.

Під круїзом, як одним із видів подорожей, слід розуміти подорож на водних видах транспорту, що включає берегові екскурсії, огляд визначних пам'яток портових міст, а також різноманітні розваги на борту морських і річкових лайнерів.

Туризм - сфера економіки, що забезпечує десятку частину світового валового продукту. Ця галузь розвивається швидкими темпами і в найближчі роки може стати найбільш розвиненим сектором підприємницької діяльності. В